

TÜRK'E RUH VERENLER

BAŞLARKEN...

“Hâşâ Huzurdan Ben Türk'üm'den NE MUTLU TÜRK'ÜM DİYENE...

Osmanlı'da düzenin bozulması, devletin kurucusu olan Türk'ün yönetiminden uzaklaştırılmasıyla başlamıştır. Aslı unsura karşı alınan menfi tavır zamanla öyle bir hal almıştır ki, Türk kendinden utanır hale gelmiştir.

Kuruluş yıllarında Oğuzhan'ın ahfadı olmakla övünen Osmanlı, zamanla geçmişi bir tarafa bırakarak tarihi Osmanlı'dan başlatmış, bir süre sonra da Türk'ten yabancı bir millettten bahseder gibi bahsetmiş ve hatta küçümseyerek, hor görerek hazin sonunu hazırlamıştır.

Üzülerek tespit ediyoruz ki, tarihimizde böyle dönemler birkaç defa yaşanmıştır. Göktürkler'in Büyük Başbuğu Bilge Kağan'ın bengü taşlara kazınan vasiyetini her Türk her an hatırlamalı, hayat düsturu olarak benimsemelidir. Büyük atamızın uyarısı boşuna değildir:

“Çin milletinin sözü tatlı, ipek kumaşı yumuşak imiş. Tatlı sözle, yumuşak ipek kumaşla aldatıp uzak milleti öylece yaklaştırmış. Yaklaştırdıktan sonra, kötü şeyleri o zaman düşünürmüş. İyi bilgili insanı, iyi cesur insanı yürütmezmiş. Bir insan yanılsa kabilesine, milletine, akrabasına kadar barındırmaz imiş. Tatlı sözüne yumuşak ipek kumaşına aldanıp çok çok, Türk milleti öldün, öleceksin!”

Devlet yönetiminde Türk'ten başkasına güvenilmemesi gerektiğini hatırlatan Türk büyüklerinden biri de Sultan Alparslan'dır.

Türk oğlu Türk, Anadolu fatihi Alparslan Gazi ile Fars asıllı Veziri Nizamülmülk, aynı görüşü paylaşmaktadırlar. Vezir, yönetimde devletin (Selçuklu) kurucu unsuru Türklere daha fazla yer verilmesini istemektedir. Nizamülmülk, Siyasetnâmesi'nde Sultan Alparslan'ın yönetim anlayışındaki hassasiyetleri konusunda birkaç misal verdikten sonra kendi görüşünü şöyle ifade etmektedir:

“Aciz bir Yahudi Türklerin işini yürütmek üzere kâhyalığa gelir, lâyük denir. Hıristiyan gelir, olur denir. Bir ateşperest gelir, beğenilir. Rafizi de, Harici de, Karmati de gelse makbuldür. Çünkü artık gaflet onları mağlup etmiştir. Halbuki onların ne Türklerin dinine saygısı, ne mallarına karşı koruma duygusu, ne de halka merhameti vardır. Devlet kemâle ulaştığı için, halk bu gün duyarlılığını kaybetmiştir. Bendeniz kötü bakışlardan korkuyorum, bu işin nereye ulaşacağını da kestiremiyorum.”

Nizamülmülk'ün “kestiremediği” sonucu, tarih kaydediyor: Parçalanma ve tarihten silinme!

Tarihte birçok Türk devletinin gösterdiği zaafa Osmanlı da düşmüş ve zamanla devletin kurucusu Türk, yönetimden dışlanmış ve hatta hor görülür olmuştur. Kuruluş yıllarında “Osman, Ertuğrul oğlusun, Oğuz-Karahan neslisin” diyerek övülen “Türk” adı zamanla “köylü”, “geri kafalı” ve “idraksız” gibi hakaret anlamında bile kullanılır olmuştur.

Türk'ün hor görülme, Türkçe'nin unutturulmak istenmesi konuları Türk edebiyatına da yansımıştır. “Türk diline kimseler bakmaz idi” diye yakınanlar olduğu gibi, Türklüğünü bağırıp meydan okuyan ozanlar da vardır.

“Bağırıyanık Karakoyunlu âşık” olarak tanınan Ercişli Emrah, bakın nasıl meydan okuyor:

“Man Emrah diyeller Karakoyunnu, Namertler içinde yigit oyunnu, Kaz kimi pısmanlı, erkek boyunu, Biz Türk'ük,

TÜRK'E RUH VERENLER

Contributed by ulku2

Tuesday, 11 October 2011 12:10 -

Türklükten dermanımız var.”

Devleti ele geçiren azınlık ve dönme-devşirme takımının şirretliğine bir de dış saldırılar eklenince Türk aydını kendine dönüşünün yolunu aramak zorunda kalmıştır.

İşte Türkçülük, bu olumsuz şartlarda doğmuştur.

İlk Türkçülerden kabul edilen Ahmet Vefik Paşa'nın başına gelen ve bugünlere çok benzeyen olaylardan birini hatırlatalım:

Paşa, Bursa valisidir. Her gün ziyaretine onlarca kişi gelmektedir. Fakat gelenler arasında Türk yoktur. Bir gün çarşı-pazarı gezerken karşılaştığı bir grup insana hangi milletten olduklarını sorar. Aldığı cevap şaşırtıcıdır: Rum, Ermeni, Yahudi ve ilh... arka sıralardan kavruk, başı önünde Paşa'yı takip eden birine seslenir:

“Sen hangi millettensin?

Paşa'nın seslendiği gariban, bir Osmanlı valisinin kendisini muhatap alıp soru sorabileceğine ihtimal veremediği için, sağına soluna bakar. Vefik Paşa, sesinin tonunu biraz daha yükselterek sorusunu tekrarlayınca, kahreden cevabı alır:

”Hâşâ huzurdan efendim, ben Türk'üm!

Türkçü Paşa, şaşırıp kalmıştır. Bir Türk, “Türk”üm derken niçin utanır?

“Ne demek hâşâ huzurdan? Türk olmak utanılacak bir durum mudur? Ben, bu şehrin valisiyim ve Türk'üm. Padişahımız, efendimiz de Türk'tür“ diye kükrer.

Devleti oluşturan unsurları bir arada tutmak için kendi kimliğinden taviz veren Türk'ün kendine dönmesi uzun zaman almıştır. ”Hâşâ huzurdan Türk'üm” diyebilme zilletine düşen Türk, bir asır sonra “NE MUTLU TÜRK'ÜM DİYENE” noktasına gelmişse, burada Türk'e ruh verenlerin büyük payı vardır ve unutulmamaları gerekir.

Türk'e adının “Türk”, dilinin “Türkçe” olduğunu hatırlatan Osmanlı Mareşali:

Süleyman Paşa

KİMDİR?

1838'de İstanbul'da doğdu. Soyu, baba tarafından Bursa'da yatan Emir Sultan Hazretlerine, ana tarafından ise Tosya'da medfun Şeyh Pınar Hazretlerine dayanmaktadır. 1859'da Harbiye'yi bitirerek Teğmen rütbesiyle orduya katılmıştır. 84 defa cepheye giderek kırılması güç bir rekorun sahibi olan Süleyman Paşa 38 yaşında (1876) Mareşalliğe yükselmiştir. Askerliğinin yanında Umur-u Arabiye ve Diniye derslerini de vererek diploma almıştır. 93 Harbinde Rusları Şıpka geçidinde durdurarak “Şıpka Kahramanı” unvanını almıştır. Abdulaziz'in tahttan indirilmesi olayına karıştığı için Sultan Abdulhamit'in neferini kazanmış olan Paşa, savaşın İstanbul'dan idare edilmesine itiraz ettiği için tutuklanmış, Bağdat'a sürgün edilmiş (1878) ve burada ölmüştür (1892). Türbesi, 1910 yılında, Bağdat Valisi olan Süleyman Nazif tarafından yaptırılmıştır. 1967 yılında Irak'ı ziyaret eden Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay, Süleyman Paşa'nın kabrini ziyaret ederek Fatiha okumuştur. Kabrin bugün ne halde olduğu bilinmemektedir...

Ömrü cephelerde geçen, Türk tarihi, Türk dili ve İslamiyet hakkında yazdığı birbirinden değerli eserlerle Türklük şuurunun gelişmesine büyük katkısı olan Süleyman Paşa için, büyük edip ve idareci Süleyman Nazif, “Milliyetimizin Evliyası” diyerek, O'nun büyüklüğünü iki kelime ile özetlemiştir. Paşa'nın kabrini ziyaret edip, Fatiha okuyan ilk ve tek Türk devlet adamı, zamanın Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay'dır.

Şıpka kahramanı

Osmanlı Devletinin kurucusu olan Türk'e yeni bir ruh verilmesi gerektiğini ilk sezenlerden birisinin üniversitede tarih hocalığı ve idarecilik yapan Ahmet Vefik Paşa olduğunun bilinmesine rağmen, Türk'ün hor görüldüğü acı gerçeğini bütün çıplaklığıyla ortaya koyan kişi, askeri okullar nazırı, büyük asker Şıpka Kahramanı Süleyman Paşa'dır.

Eb'ulgazi Bahadır Han'ın Şecere-i Türki (Türklerin Şerecesi) adlı kıymetli eserini Doğu Türkçesinden İstanbul Türkçesine aktararak büyük bir hizmet gören A. Vefik Paşa bile, hazırladığı sözlüğe "Lehçei Osmanî" (Osmanlı Lehçesi) adını vermiştir.

Ahmet Vefik Paşa'nın faaliyet ve hizmetleri Türkçülüğe "başlangıç" kabul edilir. Ancak, Türk'e adının "Türk", dilinin "Türkçe" olduğunu hatırlatan Askeri Okullar Nazırı, Şıpka Kahramanı Mareşal Süleyman Paşa'dır. A. Vefik Paşa'nın koyduğu esasları yeterli bulmayan Süleyman Paşa, Türk'e yeni bir ruh verebilmek için Türk tarihi, Türk dili ve dinî konularda da eserler yazarak gençliği yetiştirme, halkı irşad etme yolunda büyük hizmetler vermiştir.

Askeri okul öğrencileri için kaleme aldığı "Tarihî Âlem" (Dünya Tarihi) adlı eserini niçin yazdığını şöyle izah etmektedir:

"Askeri mekteplerin nezaretine getirilince, bu mekteplere lazım olan kitapların tercümesini uzmanlara havale ettim. Fakat, o sırada tarihe gelince tercüme yoluyla yazdırılamayacağını düşündüm. Avrupada yazılan bütün tarih kitapları ya dinimize, ya milliyetimize (Türklüğümüze) iftiralarla doludur. Bu kitapların hiçbirisi tercüme ettirilip, okutturulamaz. Bu sebebe binaen okullarımızda okunacak tarih kitaplarının yazımını ben üzerime aldım. Meydana getirdiğim bu kitapta hakikate mugayir hiçbir söze tesadüf olunamayacağı gibi, dinimize ve milliyetimize muhalif hiçbir söze de rastgelmek imkânı yoktur."

Tarihî Âlem'in bizim için en mühin tarafı, Türk tarihini, Osmanlı'dan değil, Oğuzhan'dan başlatmasıdır.

Türk'e adının "Türk" olduğunu hatırlatan Süleyman Paşa, yazdığı gramere de "Sarfı Türkî" (Türk Dilbilgisi) adını vererek "Dilde Türkçülük" hareketini başlatmıştır.

Yazdığı tarih, dil ve edebiyat eserleriyle gençlere Türklük Ruhu aşılama çalışan Süleyman Paşa, diğeri taraftan da, devrin ünlü kalemlerine mektuplar yazarak "Edebiat-ı Osmanî", ve "Lisan-ı Osmanî" gibi tabirlerin doğru olmadığını "Türk Dili" ve "Türk Edebiyatı" demek lazım geldiğini anlatmaya çalışması verdiği mücadelenin boyutlarını izah etmektedir.

Milliyetimizin evliyası

Türkçü Süleyman Paşa'yı en iyi anlatan, İstanbul işgal edildikten sonra milliyetçilerin safına geçen Süleyman Nazif'tir. Büyük edip Nazif, Bağdat Valisi bulunduğu sırada Paşa'nın mezarını yaptırma büyüklüğünü göstermiş ve hakkında bir kitapçık da yazmıştır. Süleyman Paşa'yı "Milliyetimizin evliyası" olarak gören, O'nun başına gelen felaketlerin "milli bir felaket olduğunu" ifade eden Nazif, Batarya ile Ateş adlı eserinde şöyle demektedir:

"Sultan Orhan'ın necip evlâdı Süleyman Paşa'dan başka ve ondan sonra Türk çocuklarının hafızalarında şükranla yer alacak Türk ulularından biridir."

Bu âlim ve fedakâr Türk'e bir kısım çağdaşları pek çok fenalık etmişti. Korkarım ki gelecekler de nankörce bir unutkanlıkla bu zulümlere ebediyen katılır ve ortak olurlar.

Türk Milliyetçiliğinin Manifestosunu Yazan Kazanlı Âlim:

YUSUF AKÇURA

Fikir adamı ve akademisyen olarak tanınan Türkçülüğün öncülerinden Yusuf Akçura, davasına kalemiyle olduğu

gibi fiilen de hizmet etmiştir. 1904 yılında Mısır'da yayınladığı “Üç Tarz-ı Siyaset” başlıklı makalesi, Türkçülük-Türk milliyetçiliği fikrinin manifestosu olarak kabul edilmektedir. Akçura, Türk Derneği, Türk Derneği Dergisi, Türk Yurdu Derneği ve Türk Yurdu Dergisinin de kurucularındandır. Türk Yurdu Dergisi, 100 yaşına girerek Türkiye’de en uzun ömürlü yayın organı olma özelliğini korumaktadır.

- İkinci Viyana Kuşatması’nın başarısızlık neticelenmesiyle başlayan gerileme devrinin en acı yılları, 19. Yüzyılın sonu 20. Yüzyılın başlarını kapsar. Bu yıllar devlet için ayakta kalabilme mücadelesiyle geçen aydınlar ise, kurtuluş reçetesi bulma peşindedir. Bir kısım aydınlar, Osmanlı Devletini “Osmanlılık şuuru”nun güçlendirilmesiyle yaşayabileceğini ve eski muhteşem günlerine geri dönebileceğini düşünürken, gayrimüslim tebaanın devlete bağlılığının kalmadığını, Müslümanların İslamcılık politikasını takip etmesini istiyordu. Çok küçük bir grup ise, Osmanlı’nın Türkler tarafından kurulduğunu ve Türklerin yeniden ayağa kalkması gerektiğini ileri sürüyordu.

Rusya’da yetişmiş, uzun yıllar Türkiye’de kalmış, Harbiye ve üniversitede siyasi tarih dersleri okutmuş olan Yusuf Akçura Türkçü idi. O’na göre Osmanlı Devleti’nin kurtuluşu Osmanlıcılık, İslamcılık ve Türkçülük ideolojilerinden ancak sonuncusuyla sağlanabilirdi. 1904 yılında Mısır’da yayınlanan “Türk” gazetesinde yayınladığı “Üç Tarz-ı Siyaset” başlıklı makalesiyle düşüncelerini ortaya koydu. Akçura, bu uzun makalesinde İslamcılık, Osmanlıcılık ve Türkçülük fikirlerinden hangisinin kurtuluş yolu olabileceğini tartışıyor ve çıkış olarak Türkçülüğü gösteriyordu.

Gazete, Akçura’nın yazısını “bazı görüşlerine katılmamak” kaydıyla yayınlamıştı. Açıkçası “Türk” gazetesi, “Türkçülük” fikrini tam anlamıyla desteklemiyordu.

Esirlere Kur’an dağıtan Türkçü

Birinci Dünya Savaşı’na İngiltere ve Fransa ile ittifak yaparak giren Rusya, Kafkasya ve Galiciya (Romanya) cephelerinden 60 bin civarında Türk’ü (asker ve sivil) esir almıştı. Esir Türkleri Azerbaycan’dan Sibiryaya kadar geniş bir coğrafyaya dağıtan Rusya’da 1917 yılında gerçekleşen komünist devrim, Rusya vatandaşı Türkler tarafından sevinçle karşılanırken (Çarlık zulmünün ortadan kalkacağını düşünüyorlardı) esirleri şaşkınlığa sürüklemişti. Yeni rejim ne menem şeydi, esirlere nasıl davranacaktı?

Akademisyen ve fikir adamı Yusuf Akçura, İstanbul’daki kültürel faaliyetlerini bir süre için erteleyip Kızılaiy’ın hizmet kervanına katılır. Kızılaiy heyetinin üyesi olarak önce İskandinav ülkelerine, kısa bir müddet sonra da Rusya’ya gider. Rusya’nın milyonlarca kilometre karelik coğrafyasının ücra köşelerine dağıtılmış olan Türk esirlerine ulaşır. Namüsait şartlarda hayatlarını idame ettirmeye çalışan, çoğu hasta ve sakat olan esirler, ekmeğe, ilaca olduğu kadar tabiatın zor şartlarından korunmak için elbiseye de ihtiyaçları vardır. Kızılaiy’ın İstanbul’dan Sibiryalara kadar yollayacak ne ilacı, ne elbisesi ve ne de gıda stoku vardır. Akçura, bunun da çaresini bulur. Moskova, Kazan, Ufa ve Bakü’de faaliyet gösteren 20’ye yakın Türk Esirlerine Yardım Komiteleri ile temasa geçer. Hazar’ın Nargin adasından Sibiryaya’nın buzullarına kadar geniş alanda yayılmış olan esir soydaşlarını bulur.

Akçura, bir yandan esir Türklerin ihtiyaçlarını karşılamak için çırpınırken, diğer taraftan da onların aileleriyle haberleşmesini sağlamanın yollarının arar ve bulur. Haberleşme için Danimarka Kızılhaç’ını devreye sokar. Mektuplar önce Kopenhag’daki Türk elçiliğine oradan da dağıtılmak üzere Kızılaiy’ın İstanbul’daki merkezine ulaştırılır.

Esirlere ilaç, ekmek, su ve giyim eşyası teminine çalışan Akçura ekibi, kültürel hizmeti de ihmal etmez. Rusya’da Türkçe yayınlanan gazetelerin esir kamplarında dağıtılması sağlar. Kızılaiy ekibi, bununla da yetinmeyerek esirler için Kur’an-ı Kerim temin eder ve dağıtımını sağlar. İyi münasebetler içinde bulunduğu Danimarka Kızılhaç teşkilatı bu iş için de destek sağlamaktan geri durmaz. Kitap servisleri Türklere de hizmet eder.

Rusya’da komünist devrim olmuş ama zihniyet değişmemiştir. Yeni Rus rejimi de esir Türklere iyi davranmamaktadır. Rus bürokrasisi darmadağındır. O zor şartlarda İstanbul’a ulaşır ve Türkiye’deki Rus esirlerini ziyaret eden Kızılhaç heyetlerince hazırlanan raporları temin ederek, Rusları insanî davranmaya zorlar.

Yaklaşık 14 ayı Rusya’da olmak üzere iki yıl süreyle Kızılaiy’da gönüllü olarak hizmet eden Akçura ve arkadaşlarını en çok sıkıntıya sokan husus, esirlerin anavatana gönderilmesi olmuştur. Yol iz bilmeyen, hatta birçoğu okur-yazar dahi olmayan binlerce insanın Anadolu’ya dönüşünü sağlamak günümüzün şartlarında bile oldukça yorucu bir iştir.

ÜÇ TARZ-I SİYASET - Yusuf Akçura

Osmanlı ülkelerinde, Batıdan feyz alarak kuvvet kazanmak ve gelişme arzuları uyanalı, belli başlı üç siyasi yol tasavvur ve takip edildi sanıyorum. Birincisi, Osmanlı hükümetine tabi muhtelif milletleri temsil ederek ve birleştirerek bir Osmanlı Milleti meydana getirmek. İkincisi, hilafet hakkının Osmanlı Devleti hükümdarlarında olmasından faydalanarak, bütün İslamları söz konusu hükümetin idaresinde siyaseten birleştirmek. Üçüncüsü, ırka dayanan siyasi bir Türk milleti teşkil etmek.

Bu yollardan ilk ikisinin, bir zamanların Osmanlı Devleti umumi siyasetine mühim tesiri oldu. Sonraki ise, bazı yazarların yazılarında görüldü.

Bu halde hangisinin tatbikine çalışılmalıdır? Türk gazetesinin adını işittiğim zaman, nihayet beni rahatsız eden şu suale cevap bulacağımı ümit ve ismine nazaran o cevabın da Türklük siyaseti olacağını zanneylemiştim. Lâkin, gördüm ki, "hukuku muhafaza" olunacak, zihinleri temizlenecek, fikirleri sevindirecek Türk, sandığım gibi şimdi bile Hanbalık'tan, Karabağ'a, Timur yarım adasından Karalar İline kadar Asya, Avrupa ve Afrika'nın mühim birer kısmını kapsayan büyük ırkın efradından herhangi bir Türk olmayı, ancak Osmanlı Devleti tebaası olan bir Batı Türküdür. "Türk" yalnız onları görüyor, onları biliyor. Ve hem de ancak miladî on dördüncü asırdan beri-ve Fransız menbalarına göre-biliyor....Türk için Türklüğün askerî, siyasi ve medeni geçmişi yalnız Hüdavendigârlarından, Fatih'lerden, Selim'lerden, İbn Kemaller'den, Nefi'lerden, Baki'lerden, Evliya Çelebi'lerden teşekkül ediyor. Oğuz'lara, Cengiz'lere, Timur'la, Uluğ Bey'lere, Farabi'lere, İbn Sina'lara, Teftezani ve Nevaî'lere kadar varamıyor.

Arada sırada İslâmiyet, hilafet politikalarına da yaklaşır gibi oluyor da, birleşebilecek Türklerin hemen cümlesi Müslüman olmak cihetiyle esasen mühim noktalarda ortaklıklar bulunan İslam ve Türk siyasetlerinin ikisini birlikte desteklemek istediği zannolunuyor. Lâkin bunda da çok kalmıyor, ısrar etmiyor.

Hülâsa, öteden beri zihnimi işgal edip de, kendi kendimi ikna edecek cevabı bulamadığım sual yine önüme dikilmiş cevap bekliyor: Müslümanlık, Türklük siyasetlerinden hangisi Osmanlı Devleti için daha yararlı ve kabil-i tatbiktir?

EYLEM ADAMI YUSUF AKÇURA

Fikir adamı bir akademisyen olarak tanınan Akçura, aynı zamanda bir hareket ve eylem adamıydı. Rusya'da başladığı Türkçülük fikrini yayma faaliyetlerini İstanbul'da da devam ettirmişti. Bir yandan Kafkasya ve Türkistan Türkleriyle ilgisi devam ettirirken, diğer taraftan da Türkçülüğü tanıtip yaygınlaştırmak amacıyla kurulan "Türk Derneği"nin oluşumunda da başrolü oynamıştı. Siyasetten uzak, tamamen ilimle uğraşmak üzere kurulan ilk kuruluş olan Türk Derneği, yaklaşık 4 yıllık ömrünü Akçura'nın gayretiyle sürdürdü. Derneğin yayınladığı Türk Derneği Dergisi, ancak 17 sayı yayınlanabildi. Akçura, Türklük şuuruyla donanmış gençler yetiştirmek üzere kurulan Türk Yurdu Cemiyeti'nin de kurucuları arasında yer aldı. Daha sonra Türk Ocağı Derneği'ne katılan cemiyetin yayınlamaya başladığı Türk Yurdu Dergisi, 2012 yılında 100. Yılına girerek, Türkiye'deki yayın organlarının uzun ömürlüsü olma vasfını kazanmış bulunmaktadır.

Türk'e ruh verenler (2)

"Türk'ün her şeyi güzeldir ve her şeyden güzeldirdiyen büyük şair:

Mehmet Emin Yurdakul

KİMDİR?

1869'da İstanbul'da doğdu. Mülkiye lisesinden sonra memuriyete girdi. İlk eseri 1891'de yayınlandı. Balıkçı olan babasının halk edebiyatına olan düşkünlüğü sebebiyle oğluna okutturup dinlediği Kerem ile Aslı, Âşık Garip, Battal Gazi, Köroğlu ve Namık Kemal'in Evrak-ı Perişan'ı gibi eserlerle çok küçük yaşta tanışıp edebiyatı sevdi.

Cemalettin Efganî'nin fikirlerinden etkilendi. İlk şiir kitabını 1899'de "Türkçe Şiirler" adıyla yayınladı. 1909'da Bahriye Nazırlığı Müsteşarlığına atandı. 1911'de Türk Ocağı'nın kurucu başkanı oldu. Erzurum Valiliğinden sonra memuriyetten ayrıldı. 1913'te Musul'dan milletvekili seçildi. Balkan Savaşı yıllarında (1912-1913) yazdığı şiirleri Türk Sazı adıyla kitaplaştırdı. Milli Türk Fırkasının kurucular arasında yer aldı. Şebinkarahisar, Urfa ve İstanbul Milletvekili olarak TBMM'de bulundu. 14 Ocak 1944'te vefat etti.

1897'de Türk-Yunan Savaşı sırasında Selanik'te yazdığı ve "Ben bir Türk'üm, dinim cinsim uludur" diye başlayan Cenge Doğru adlı şiiri, Mehmet Emin Beyi, sadece Osmanlı coğrafyasında değil, bütün Türk dünyasında şöhret etmiştir. Halkı da aydınları da etkileyen şairimizi Mustafa Kemal Paşa, "Milletimizin büyük babası" diyerek selamlamıştır.

Hece vezniyle yazdığı şiirlerle Edebiyatı Türkçülüğün öncülerinden ve büyük isimlerinden olan Mehmet Emin Yurdakul'un en önemli özelliği halk içinde yetişmiş, bir halk şairi olmasıdır. Osmanlı dönemi Türk edebiyatında yer alan isimlerin büyük çoğunluğunun "Paşazâde" olmasına karşılık o bir halk çocuğu, milletin evladıdır. Babası ümmi (okur-yazar olmayan) bir balıkcıdır.

Şevket Süreyya'nın Turan yolculuğu

Turan'a giderken yolunu şaşırıp Moskova'ya giden Şevket Süreyya Aydemir, hatıralarını yazdığı Suyu Arayan Adam'da bugünkü Ermenistan sınırlarından geçerken, köylü kadınların Mehmet Emin'in şiirlerini terennüm ettiğini duyduğunu ve hayret ettiğini yazar. O tarihlerde bugün "Ermenistan" denilen ülke henüz yoktur; o topraklar Azerbaycan Türkleri ile doludur. Çoğu okur-yazar olmayan, gazete, kitap ve mecmua görmemiş olan bu köylü kadınların, Mehmet Emin Beyin Türkçe Şiirlerini ezbere okumaları, halkımızdaki milli uyanışın göstergesi olarak kabul edilebilir.

Devrin şartlarına göre iyi bir eğitim almasına rağmen, okullara çok az şey borçlu olduğunu söylese de öğretmenlerine bakarak pek de öyle olmadığını görürüz. Mülkiye Lisesinde yazı öğretmeni olan Lastik Said Bey'in bazı dörtlüklerinin Mehmet Emin Beyi etkilediği sezilir. Meselâ;

Arapça isteyen Urban'a (Arabistan'a) gitsin/ Acemce isteyen İran'a gitsin/ Frengiler Frengistan'a (Avrupa'ya) gitsin/ Ki biz Türküz, bize Türki gerekir şeklindeki dizelerinden Mehmet Emin Beyin etkilenmediğini düşünmek imkânsızdır.

Mehmet Emin Beyin'in coğrafya hocası ise, ünlü tarihçi Abdurrahman Şeref Bey'dir.

Mehmet Emin Beyin Türkçe şiirleri, sadece halkı değil aydın kesimi de tesiri altına almıştır. Mehmet Emin Bey'den etkilenenler arasında Mustafa Kemal de vardır. Şairimiz, Milli Mücadele'ye katılmak üzere Kastamonu-İnebolu'ya ulaştığında Paşa'nın şu telgrafını alır:

İnebolu'da Milli Şairimiz Mehmet Emin Beyefendiye,

Türk milliyetseverliğinin ilahi müjdecisi olan şiirleriniz, bugünkü mücadelemizin ruh-u hamasetine ufk-u tulû olmuştur. Teşrifinizden duyduğum memnuniyeti beyan ile sizi milletimizin mübarek babası olarak selamlarım.

Mehmet Emin Beyin milli şuur kavramını ırk boyutlu dayatmaya mahkûm etmeyen tarzı, manevi değerlere önem veren anlayışı, Türk milletinin nezdinde onun üstün kabul görmesini kolaylaştırmış ve bir halk şairi, sanatçısı mütefekkir olması sağlamıştır. O, Türk milli kültürünün dinî değerlerinden ayrı düşünölemeyeceğini ve Türk milletinin tarihinin bin yılla sınırlandırılmayacağına inanırdı. 1914'te yazdığı Türk Sazı kitabında; "Ben oyum ki, tellerini haykırttığım millî saz/Beş bin yıllık mermerlere, kemiklere can verir diyerek Osmanlı şair ve yazarlarının İslam öncesi çağlarla ilgilenmemesine serzenişte bulunur.

Mehmet Emin Bey'i Türk dünyasında şöhret eden şiirinin adı Cenge Doğru'dur. Şair, Türk edebiyatının Türklük heyecanı ile terennüm edilen bu şiirini 1897'deki Türk-Yunan Savaşı vesilesiyle yazmış ve Selanik'teki Asır gazetesinde yayınlanmıştır.

TÜRK'E RUH VERENLER

Contributed by ulku2

Tuesday, 11 October 2011 12:10 -

Mehmet Emin Beyin şiirlerinde daima tekrarladığı fikir; “Türk’ün her şeyi güzeldir ve her şeyden güzeldir” ilkesi olmuştur.

Cenge Doğru

Ben bir Türküm; dinim, cinsim uludur

Sinem özüm ateş ile doludur

İnsan olan vatanının kuludur

Türk evladı evde durmaz; giderim.

Yaradan’ın kitabını kaldırtmam

Osmancığın bayrağını aldırtmam

Düşmanımı vatanıma saldırtmam

Tanrı evi viran olmaz; giderim.

Bu topraklar ecdadımın ocağı

Evim köyüm hep bu yerin bucağı

İşte vatan işte Tanrı kucağı

Ata yurdum evlat bulmaz; giderim..

Türk Milletinin Ancak Türkçe İle Yaşayabileceğini Savunan

100 Yıldır Aşılamayan Hikâyecimiz:

ÖMER SEYFETTİN

KİMDİR?

1884’de İstanbul’da doğdu. Aslen Kafkasya Türklerinden olan Binbaşı Ömer Bey’in oğludur. 1903 yılında Subay olarak orduya katılmış, 1903-1910 yıllarında İzmir, Selanik ve Rumeli’deki sınır karakollarında görev yapmıştır. 1910 yılında askerlikten ayrılmış ancak 1912 yılında Balkan savaşı başlayınca yeniden cepheye koşmuştur. 20 Ocak 1913’te Yunanlılara esir düşmüş, 15 Kasım 1913’te hürriyetine kavuştuktan sonra askerliğe veda etmiştir. 1936 yılında, henüz 36 yaşında iken İstanbul’da bilinmeyen bir hastalıktan vefat etmiştir. Cenazesi Kadıköy-Kuşdili mezarlığına defnedilmiş, sonra Zincirlikuyu’ya nakledilmiştir

Türk edebiyatına hikâye türündeki eserleri ile giren Ömer Seyfettin, aynı zamanda Türk milletinin bekasının Türkçe’nin yaşatılmasına bağlı olduğunu ısrarla savunan bir fikir adamıdır. Hikâyelerinde, şiirlerinde ve fikir yazılarında bu görüşünü ısrarla savunmuştur. Kendinden önceki Türk milliyetçileri gibi dilin milletler için vazgeçilmez bir unsur olduğuna inanan Ömer Seyfettin, Türkçe’yi “Türk’ün mukaddes vatani” olarak kabul eder. Şöyle der:

TÜRK'E RUH VERENLER

Contributed by ulku2

Tuesday, 11 October 2011 12:10 -

“Türkçeye mukaddes nazarıyla bakmalı, onu tabiate yaklaştırmaya çalışmalı, lisanın keyfimize, fantezimize mahsus bir âlet olmayıp seksen milyonluk bir milletin öz malı olduğunu asla hatırımızdan çıkarmamalıyız.”

Ömer Seyfettin, Balkan Savaşlarından sonra ordudan ayrılarak edebiyat öğretmeni ve yazar olarak yaşamayı tercih etmiştir. O sanki hikâye yazmak için yaratılmıştır.

Türk müyüz, Müslüman mı?

Hikâyelerinin konularını tarihi olaylardan seçen Ömer Seyfettin, kahramanlarının ağzından günün siyasi ve sosyal olaylarına kendi cevaplarını verir. Günümüzde de siyasi tartışmaların konusu olan “Önce Türk müyüz, Müslüman mı? Türkiye Türklerin midir? Çağdaşlaşmak Avrupa taklitçiliği şeklinde mi olmalıdır? gibi sorulara sözü fazla uzatmadan, dallandırıp budaklandırmadan kestirme cevaplar verir.

Efruz Bey’de tutarsız, züppe, daldan dala atlayan, her yeni gelişme karşısında fikir değiştirebilen tipleri anlatır, yerden yere vurur Pembe İncili Kaftan’da, Türk’ün vakarını gösterebilmek için varını-yoğunu satıp İran Şahının karşısına çıkan gururlu bir Türk tipi vardır.

“Milli Tecrübelerimizden Çıkarılmış Ameli Siyaset” başlıklı yazısındaki tespitler bugüne de uyarlanabilir:

Mevzuumuzu iyice izah etmek için Türkiye’nin nüfusundan, Türkiye’de ne kadar Türk olduğundan bahsetmek lâzım geliyor. Düşmanlarımız sıkılmasalar;

-Türkiye’de hiç Türk yoktur, diyecekler. Fakat müesseseleri, Türkçe konuşan kalabalığı inkâr etmek kolay mı? Nihayet Türkiye’de Türklerin nüfusunu beş altı milyona çıkarırlar ve dudaklarını bükerler. Ve bu azlığa Türkler de inanmışlardır. Hatta bazıları:

-Biz Türklüğümüzü inkâr etmesek, memlekette pek azız, halimiz ne olur? derler. Fakat madem ki rakam vardır, düşmanlarımızın uydurduğu azlığa inanmamalıyız. Vakıa hükümetin resmi ve mükemmel istatistikleri yok. Amma bizim de gözümüz ve haritamız var. Türkiye’de kesif ve ekseriyeti iki millet teşkil eder:

Türk, Arap...

Bu iki milletin içinde adetçe en çoğu Türk’tür. İstanbul, Edirne, Bursa, Konya, Ankara, Trabzon, Sivas, Aydın, Adana vilayetlerinin ahalişi bütün bütün Türk-Müslümandır. Bu vilayetlerin hepsi birden hesap olununca yüzde beş’i gayr-ı Türk ve Hristiyan ahali çıkmaz.

İşte Türkiye’nin nüfusu: 16 milyon Türk, 9 milyon Arap, 1.5 milyon Rum, 1.5 milyon Ermeni. Yahudi yarım milyon bile yoktur.

Etnik kimlik tartışmalarının zirveye vurduğu o yıllarda Ömer Seyfettin de saldırılardan payına düşeni almıştır. Babasının Kafkasyalı olması sebebiyle “Siyasî İslamcılar” tarafından “Çerkes” olduğu ileri sürülen Ömer Seyfettin, verdiği cevapla milliyetçilik anlayışını da ortaya koymuştur:

“Sebilüreşad Mecmuası İdaresine

Muhterem efendim,

375 numaralı nüshanızda bana “Çerkes” diyorsunuz. Ben milliyeti “ırk” diye anlamam. Milliyet “din, lisan, ırk” birliğidir. Bununla beraber Çerkes değilim. Pederim Sarıyar’da Hüseyinağa Mahallesinde 38 numaralı hanede mûkim piyade binbaşılığından mütekaît Ömer Şevki Efendi’dir. Kendisi bir kelime Çerkesçe bilmez, Kafkasyalı bir Türk’tür. Gidip bizzat tahkikat yaparsınız.

İstanbullu olan annem de meşhur Haseki Mustafa’nın torunudur. Ömer Seyfettin.” (Sebilüreşad, sayı: 376, 13 Kasım 1918)

Selanik'te Ziya Gökalp ve Ali Canip Yöntem'le birlikte yayınladıkları "Genç Kalemler" dergisi, ağırlıklı olarak Türkçe'nin meselelerine ayrılmıştır.

Ömer Seyfettin'in Türkçe'ye olan büyük sevgisini dikkate alarak diyebiliriz ki, o, Araplara Türkçe öğretmek için Divanü lügati't -Türk adını verdiği, dünyanın ilk ansiklopedik sözlüğünü yazan Kâşgarlı Mahmut; Türkçe'nin Farsça'dan üstün olduğunun ispat edildiği Muhakemetüllügateyn'in yazarı Ali Şir Nevai'nin yolunda yürüyen bir dervıştır.

Ömer Seyfettin, kendisini "Türkçü" değil, milliyetperver olarak tanıtır. O'na göre Türk'ün Türkçü olmasına ihtiyaç yoktur; Türk, milliyetperver olmalıdır. Yabancılar "Türkçü" olabilir.

Şuurlu bir Türk ve Türk milliyetçisi olan Ömer Seyfettin, aynı zamanda "Turancı" dır. O'na göre Turan, siyasi bir birliktelik değil, dil ve kültür birliğidir. "Yarınki Turan Devleti" adını verdiği kitapçığında bu görüşlerini şöyle özetler:

"Türklerin muhtelif ülkeleri, muhtelif devletleri olabilir. Fakat lisanları, dinleri, milliyetleri birdir. " Turan " bir devlet değil kültürel, milli bir vatandır. Türklerin oturduğu, çoğunluk teşkil ettiği yerler hep Turan'dır. Siyasi hudutlar büyük Turan'ı parçalayamaz."

Ömer Seyfettin, kültür erozyonuna sebep oldukları gerekçesiyle yabancı okullara da karşıdır. Siyaseten yakın durmadığı İttihat ve Terakki Partisi'nin yabancı okulların sayısını sınırlandırma girişimine destek vermiştir. O tarihlerde Kabataş Lisesinde öğretmen olan Ömer Seyfettin, iktidar partisi nezdinde etkili olan Ziya Gökalp vasıtasıyla yeni bir milli kültür ve milli eğitim politikasının tespit edilmesine destek veriyordu. Çoğu misyonerlik merkezi olarak faaliyet gösteren bu okulların zararları önce Bulgar isyanında arkasından da Ermeni isyanında görülmüştür.

Ziya Gökalp, O'nun için "Kumanda ettiği hudut bölüğünün Mehmetçikleri gibi gururlu ve menfaat hislerinden uzaktı" derken, Ali Canip, daha açık konuşur: "Namusu ile yaşar, kimseye eyvallah etmezdi. Yegâne ülküsü Allah'tan başka kimseye secde etmemek, kula kul olmamaktı".

Mümkün olduğunca siyasetten uzak durmaya çalışan Ömer Seyfettin, "Bizde Fırkalar-Partiler" başlıklı yazısında İslamlık, Türklük ve Osmanlılık ideallerinden herhangi birine cevap verecek bir parti kurulmadığını belirtir. İttihat ve Terakki'yi "Talat Paşa Partisi" olarak tarif eder.

Mehdi hikâyesinde Türklüğe önderlik edecek bir lider ve imanlı bir kadro arayışı açıktır. Milli Mücadele'nin zaferle bitişini ve Mustafa Kemal Paşa'nın Türklüğü her şeyin üstünde tutan uygulamalarını görememesi bir şanssızlıktır.

Yeni Lisan-Ömer Seyfettin

Kimsenin inkâr edemeyeceği bir şey var: Türkler san'atta, edebiyatta, ilimde ve fende pek geri kalmışlardır. Bunun için birçok sebepler bulunur ve söylenebilir. Lâkin başlıcası lisandır.

Türklerin lisanları yoktur. Konuştukları lisanı yazmazlar. Yazdıkları lisanı anlamazlar. İçlerinde ne kadar edip, şair, âlim gelmişse eserleri millete meçhul kalmıştır. Çünkü bir Türk kendi lisanıyla yazılırsa anlar. Onlar Türk lisanını, Türk sarfını (gramerini) tahkir etmişler, diğer ecnebi lisanlardan aldıkları kelimeleri, yine o ecnebi lisanlardan istiare ettikleri yabancı kaidelerle kullanmışlar, başımıza, idrak olunamaz, meş'um ve muhtelit (karışık) bir lisan çıkarmışlar. Eski lisanın bu faidesizliğine, daha doğrusu bu mazarratına karşı bir cereyan hasıl olmuş. Âkif Paşa, ihmal olunan tabii lisanı ihya etmeğe çalışmış ve Tabsıra'sını (ders alınacak olayları) yazmış. Ondan sonra nisbi bir sadelik başlamış, yavaş yavaş seciler ölmüş, tekellüm lisanı yazı lisanına yaklaşıp, anlayanlar çoğalmış. Lâkin ediplerimizin "Lengistik" denilen elsine ilmine vakıf olmaları hata etmelerine mani olamamış. Zannetmişler ki üç lisandan mürekkep bir lisan var olur ve bu mümkündür.

Fenne, tabiata, ilme muhalif olarak bu lisanı yerleştirmeye çalışmışlar, eserler yazmışlar, fakat kimse okuyamamış, rağbet görmemiş...Ve bugün bile basılan kitaplar beş tane satılamıyor. Kâğıt paraları çıkıyor; çünkü kimse okuyup anlamıyor.

Akif Paşa ile başlayan sadelik şayet devam etse idi bugün belki bir lisana sahip olacaktık. Sonradan gelen edipler, şairler sanat için eski lisanı, eski ve müzeyyen ve manasız ecnebi terkipleri hoş bulmuşlar ve “üdeba-yı cedide” denilen gençler öyle şeyler yazmışlar ki bazılarının içinde yüzde üç Türkçe bulunmaz.

Bu edebiyat lisanını biz kabul etmemişiz! Delil istiyor musunuz? Dikkat ediniz konuşurken Arapça, Acemce kaideleri ile hiçbir terkip telaffuz etmeyiz. Hatta bazı ıstılahları bozarız. “Mülazım-ı sâni”, “mülazım-ı evvel” diyecek yerde Türk dil bilgisine tabi olarak “sâni mülazım”, “evvel mülazım” deriz.

Konuşurken yalnız Türkçe dil bilgisini kullanırız. Arapça, Acemce kelimeleri Türkçe kaidelerine birleştirerek kullanırız.

Yeni lisan bu esaslara istinad eder:

1-Arapça, Acemce kaideleriyle asla terkip yapmamak! Yalnız ilmî ve edebî ıstılahlarla tekellüm lisanına geçmiş bazı terkipler müstesna... Sevk-i tabîi, ilm-i kelâm vesaire gibi..

2-Arapça, Acemce kaideleriyle asla cem yapmamak.. Tekellüm lisanına geçmiş ve tamamıyla Türkçeleşerek artık müfred (tek) gibi kullanılan bazı kelimeler müstesna... Ahlâk, müslüman, kâinat gibi...

3-Arapça, Acemce hiçbir edat kullanmamak ... Ama, şayet, yani, lâkin gibi tamamı ile Türkçeleşenler müstesna...

Ey Gençler! -Ömer Seyfettin

Ey bugün eski devirden kalma mekteplerin dar dershanelerindeki kuru sıralar üzerinde müstakbeli kazanmak için çalışan gençler, sizi bekleyen vazifeler pek ağırdır. Siz, bütün dünyaca siyasi ve sosyal mevcudiyeti silinmek istenen bir milleti kurtaracaksınız. Evet bütün dünyaca... Avrupalıların hilal ve haç namına yaptıkları haksızlıkları şüphesiz biliyorsunuz. Unutmayınız ki, etrafımızdaki Bulgar, Sırp, Karadağ, Yunan hükümetleri ihtizar (bekleme) dakikalarımızı beklediklerini saklamıyorlar. Rumların, Bulgarların, Sırpların Osmanlıların vatanındaki mektepleri meydanda. Oralarda şiddetli bir Türk düşmanlığı talim olunuyor ve bunu bütün dünya biliyor, gazeteler yazıyor. O halde korkmayınız (...)

Harici düşmanlarımızın kırmızı pençeleri, bu pençelerin zehirli tırnakları içimizde, kalbimizin üzerinde kımıldıyor. Ey gençler bunları siz duymuyor musunuz? Yirminci asırdaki vâsi müthiş ehlişalib (haç ehli) silahsız ve medeni hücumlarını zavallı yetim hilâle, bizim üzerimize, Osmanlı Türklüğüne tevcih ediyor; 500, 600 sene evvelki mağlubiyetlerin intikam heyecanları bugün kabarıyor ve siz ey gençler, hâlâ uyuyor musunuz?

Uyanınız, zafer için düşmanlarımızı tanımak lazımdır ve biliniz ki, bu sırada muharebeyi ordular yaparsa da muzafferiyeti asla kazanamaz. Muzafferiyet intizam ve gelişmenindir (...) Gelişme ise ilmin, fennin, edebiyatın hepimizin arasında yayılmasına bağlıdır. Ve bunları neşir için evvela lazım olan millî ve umumî bir lisandır. Milli ve tabîi bir lisan olamazsa ilim, fen, edebiyat yine bugünkü gibi bir muamma halinde kalacaktır. Asrımız gelişme asrı, mücadele ve rekabet asrıdır. (Genç Kalemler, 24 Nisan 1912)

RASİM EKŞİ YENİÇAĞ